

Update 7 mei 2021: Opnieuw governance aanpassingen in het verschiet?

Ruim een jaar geleden, 12 maart 2020 om precies te zijn, zonden wij u onze nieuwsbrief “Opnieuw governance aanpassingen in het verschiet?”. Inmiddels zijn we weer een stap dichterbij gekomen met betrekking tot de daarin aangekondigde wetswijzigingen inzake:

- c. Wetsvoorstel bestuur en toezicht rechtspersonen en
- d. Voorgestane wijziging van de Woningwet/Btiv.

Tijd voor een update dus (de tekst van voornoemde nieuwsbrief uit 2020 is voor uw referentie onderstaand integraal opgenomen).

a. Governancecode woningcorporaties 2020

Als het goed is hebben corporaties hun governance in 2020 aangepast aan de per 1 januari 2020 aangepaste Governancecode woningcorporaties 2020. Wij plaatsen in dat kader nog een kanttekening.

In onze nieuwsbrief uit 2020 meldden wij u dat het per 1 januari 2020 expliciet verplicht is om een verbindingenstatuut te hebben, voor zover dat nog niet aanwezig was. Zulks op basis van de destijds vetgedrukte (en dus “pas-toe”) bepaling 5.2 in de gepubliceerde Governancecode 2020. Evenwel is daarna als gevolg van een “update” een versie van de Governancecode 2020 (onder andere op de site van Aedes en de VTW) verschenen van exact dezelfde datum als de eerdere versie, waarin bepaling 5.2 niet was vetgedrukt en daarmee dus gewijzigd in een “leg uit”-bepaling. Deze update is overigens niet door Aedes gecommuniceerd in de sector.

Het verbindingenstatuut is dus thans niet verplicht op basis van de Governancecode 2020 omdat bepaling 5.2 daarvan een “leg uit bepaling” is. Dit neemt niet weg dat een corporatie dan evenwel nog steeds in de geest van dit principe moet handelen en inzichtelijk moet onderbouwen en actief verantwoord (“leg uit”) -in het jaarverslag- waarom zij hiervan afwijkt en waarom dit tot een beter resultaat zou leiden. Over deze “uitleg” kan de corporatie op basis van de Governancecode door zowel collega-corporaties als andere belanghebbenden worden bevraagd en eventueel aangesproken.

b. OOB status woningcorporaties

Hetgeen in onze nieuwsbrief uit 2020 met betrekking tot de per 1 januari 2020 van kracht geworden OOB-regelgeving staat vermeld, geldt onveranderd. Als het goed is hebben corporaties met meer dan 5.000 verhuureenheden hun governance in 2020 daarop aangepast.

c. Wetsvoorstel bestuur en toezicht rechtspersonen

Op 1 juli 2021 treedt de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen (WBTR) in werking. De WBTR betreft een wijziging in het Burgerlijk Wetboek. Hetgeen in onze nieuwsbrief uit 2020 met betrekking tot het Wetsvoorstel bestuur en toezicht rechtspersonen als belangrijkste issues voor de woningcorporatie staat vermeld, gaat onveranderd gelden per 1 juli 2021. De WBTR geldt voorts voor alle rechtspersonen, dus ook voor de dochtermaatschappijen van een woningcorporatie met de rechtsvorm van een B.V.

Zodra de WBTR in werking treedt op 1 juli 2021 heeft deze *directe werking* (tenzij er op basis van de WBTR nog een overgangsbepaling geldt zoals bij meervoudig stemrecht). Directe werking betekent

dat huidige bepalingen in statuten en reglementen die niet overeenstemmen met bepalingen uit de WBTR “overruled” worden. Daarmee moeten woningcorporaties dus in de praktijk rekening houden.

De statuten en reglementen van een stichting hoeven op basis van het overgangsrecht van de WBTR qua tekst evenwel niet direct aangepast/daarmee in overeenstemming te worden gebracht, maar daarmee kan ook worden gewacht tot de eerstvolgende statutenwijziging.

Thans zouden wel al de consequenties van de WBTR voor (aanpassing) statuten en reglementen van een woningcorporatie in beeld kunnen worden gebracht tezamen met eventueel daarin nog te maken keuzes, waarbij met het verzoek tot goedkeuring daarvan aan de Aw en notariële statutenwijziging wordt gewacht totdat de door te voeren wijzigingen als gevolg van de gewijzigde Woningwet/Btiv definitief bekend zijn, zodat deze in één keer kunnen worden geïmplementeerd (als dit ten minste de eerstvolgende statutenwijziging is). Het is ook denkbaar om deze governance aspecten qua tijdsplanning te combineren met het volgende onderwerp.

d. Voorgestane wijziging van de Woningwet/Btiv

Op 10 maart 2021 heeft de Tweede Kamer ingestemd met het Wetsvoorstel Wijziging van de Woningwet naar aanleiding van de evaluatie van de herziene Woningwet. Thans ligt voornoemd wetsvoorstel, dat voorziet in een wijziging van de Woningwet, bij de Eerste Kamer voor. Het ontwerpbesluit tot wijziging van het Besluit toegelaten instellingen volkshuisvesting 2015 naar aanleiding van de evaluatie van de Woningwet werd op 21 april 2021 aan de Tweede Kamer gezonden.

Tegelijkertijd met de Woningwet zal het Btiv wijzigen. Nog niet zeker is wanneer deze wetgeving van kracht wordt: zowel oktober dit jaar als 1 januari 2022 worden genoemd, waarbij het laatste wellicht het meest waarschijnlijke is.

Als gevolg daarvan zullen ook de statuten en reglementen van een woningcorporatie en mogelijk de statuten van haar dochtermaatschappijen moeten worden aangepast. Gezien de huidige tekst per datum heden van het Wetsvoorstel Wijziging van de Woningwet en het ontwerpbesluit Btiv blijft hetgeen wij daarover in onze nieuwsbrief schreven onveranderd.

Thans zouden dus ook al de consequenties van de wijziging van de Woningwet/Btiv voor (aanpassing) statuten en reglementen van een woningcorporatie in beeld kunnen worden gebracht tezamen met eventueel daarin nog te maken keuzes, maar vanuit het oogpunt van efficiency zou het aan te raden zijn om daarmee nog even te wachten tot meer zekerheid bestaat dat voornoemde teksten ongewijzigd worden aangenomen, zodat een woningcorporatie niet het risico loopt om zaken over te moeten doen of later weer te moeten aanvullen.

Wilt u meer weten? Neem dan contact met ons op onder telefoonnummer 06 – 53832435 of per e-mail: mieke.bastiaanssen@pontefix.nl.

Pontefix is een nichekantoor, werkzaam voor woningcorporaties. Deze nieuwsbrief is met de grootste mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Evenwel kunnen aan de inhoud daarvan geen rechten worden ontleend. Omdat u in het verleden al hebt bevestigd de nieuwsbrief graag te willen ontvangen, gaan we ervan uit dat u deze wilt blijven ontvangen. Toch liever niet? Meld u dan af via een antwoord op deze email met de mededeling: afmelden.

Jaargang 11, nummer 1

www.pontefix.nl

7 mei 2021

Pontefacts een periodieke nieuwsbrief van

Opnieuw governance aanpassingen in het verschiet?

Het stof is nog maar net neergedaald in woningcorporatieland als het gaat om de (verplichte) aanpassingen van de governance in het kader van de Woningwet of er is al weer (nieuwe) regelgeving van kracht of ligt in het verschiet die woningcorporaties noopt te overwegen om al dan niet aanpassingen in hun governance structuur (in casu: statuten en reglementen) door te voeren.

Het betreft hier de volgende regelgeving, waarop wij hieronder beknopt zullen ingaan:

- a. Governancecode woningcorporaties 2020 (van kracht per 1 januari 2020)
- b. OOB status woningcorporaties (van kracht per 1 januari 2020)
- c. Wetsvoorstel bestuur en toezicht rechtspersonen (op 28 januari 2020 aangenomen door de Tweede Kamer)
- d. Voorgestane wijziging van de Woningwet/Btiv (internetconsultatie is net afgerond).

Door de behandeling van al deze onderwerpen is deze nieuwsbrief wel wat langer geworden dan wat u van ons gewend bent maar het voordeel is dat dit wel een totaal overzicht geeft van wat woningcorporaties te wachten staat.

Wij sluiten af met het antwoord op de vraag of aanpassing van de statuten c.q. reglementen noodzakelijk is.

a. Governancecode woningcorporaties 2020

Zoals de preambule bij de Governancecode woningcorporaties 2020 al aangeeft voldoen de principes en bepalingen uit de Governancecode uit 2015 in de basis nog steeds en daarom is er gekozen voor een *lichte herijking*. Substantiële materiële wijzigingen zijn er dus niet. Wel is het thans expliciet verplicht om een *verbindingenstatuut* en een *aanbestedingsbeleid* te hebben, voor zover dat nog niet aanwezig was.

b. OOB status woningcorporaties

De meeste woningcorporaties hebben (al dan niet vrijwillig) een auditcommissie ingesteld. Voor woningcorporaties met meer dan 10.000 verhuureenheden geldt al de *verplichting* tot instelling van een auditcommissie. Met de OOB-status wordt deze *verplichting* uitgebreid tot woningcorporaties met meer dan 5.000 verhuureenheden. Indien een woningcorporatie voldoet aan de OOB status gelden verscherpte regels omtrent de samenstelling en het takenpakket van de auditcommissie.

Het takenpakket is uitgebreider en is gedetailleerder uitgeschreven en omvat taken zoals onder meer:

1. het vervullen van een actieve rol (monitoren, beoordelen, informeren) bij de totstandkoming van de financiële overzichten van de woningcorporatie en de controle daarvan door de externe accountant, alsmede het zorgdragen voor diens onafhankelijkheid;
2. het doen van een aanbeveling aan de Raad van Commissarissen voor de benoeming van de accountant;
3. het verstrekken van goedkeuring alvorens overige toegestane controlediensten dan de wettelijke controle worden verricht (niet-controlediensten zijn verboden).

Voorts gelden aangepaste regels met betrekking tot de roulatie- en benoemingstermijnen van de accountant en het accountantskantoor.

In huidige reglementen, met name het reglement van de auditcommissie, van woningcorporaties die vallen onder het OOB regime is veelal nog geen rekening gehouden met de verzwaarde vereisten. Het verdient derhalve aanbeveling om dat te checken en zo nodig aan te passen.

Woningcorporaties zonder OOB status zouden, voor zover voor hun situatie zinvol, sommige van bovenstaande regels, behorende bij de OOB status, als “best practice” kunnen overnemen.

c. Wetsvoorstel bestuur en toezicht rechtspersonen

Algemeen

Het wetsvoorstel bestuur en toezicht rechtspersonen is er met name op gericht om de governance van stichtingen, verenigingen etc. op hetzelfde niveau te brengen als dat van de N.V. en B.V. Aangezien de voor woningcorporaties specifieke regelgeving zoals de Woningwet en de Governancecode woningcorporaties reeds heeft voorzien in het op niveau brengen van de governance, zal de impact van deze nieuwe regelgeving voor woningcorporaties zeer beperkt zijn.

(Taak van) de Raad van Commissarissen

Het wetsvoorstel voorziet in het geven van een formele basis aan de Raad van Commissarissen (c.q. Raad van Toezicht) van een stichting of vereniging, waarbij de taken van de (leden van de) Raad van Commissarissen (RvC) zijn uitgeschreven. Dit is niets nieuws voor woningcorporaties, omdat woningcorporaties op grond van de Woningwet reeds verplicht een RvC dienen te hebben. De basis daarvoor is de statuten, waarin de rol van de RvC wordt uitgeschreven.

Ontstentenis en belet

In de statuten van de stichting of vereniging dient een regeling te worden opgenomen in geval er sprake is van ontstentenis of belet van (leden van) bestuur of (leden van) RvC. Aangezien dit al verplicht is op basis van de Woningwet heeft dit voor woningcorporaties geen aanvullende impact.

Vertegenwoordigingsbevoegdheid bij ontstentenis en belet

Bevoegd zijn om het bestuur waar te nemen is formeel technisch iets anders dan bevoegd zijn om de stichting c.q. vereniging te vertegenwoordigen. Dit laatste dient nu een statutaire basis te hebben aangezien thans een wettelijke bepaling zoals bij de NV en BV ontbreekt. Dit wordt in het wetsvoorstel ondervangen.

Tegenstrijdig belang

Op grond van het wetsvoorstel mag een bestuurder respectievelijk een commissaris, indien deze met betrekking tot een bepaald onderwerp een tegenstrijdig belang heeft met de stichting of vereniging, niet langer deelnemen aan de beraadslaging en besluitvorming daarover.

Indien alle bestuurders een tegenstrijdig belang hebben, dient het bestuursbesluit te worden genomen door de RvC. Tevens wordt voorzien in de situatie waarin vervolgens ook de RvC een tegenstrijdig belang heeft.

De Governancecode woningcorporaties 2020 bevat een regeling inzake tegenstrijdig belang. Huidige statuten c.q. reglementen van woningcorporaties bevatten derhalve meestentijds een regeling, maar of die bij het vorenstaande aansluit dient te worden gecheckt.

Beperking meervoudige stemmen

Thans kan geregeld worden dat in een orgaan van de stichting of vereniging één persoon meer stemrechten kan uitoefenen dan een ander lid. Dat blijft onder het wetsvoorstel gehandhaafd.

De Woningwet geeft evenwel al aan dat daarvan geen gebruik gemaakt mag worden bij leden van de RvC bij een woningcorporatie.

Het Burgerlijk Wetboek geeft voorts aan (en dat blijft ook gehandhaafd) dat een bestuurder niet meer stemmen kan uitbrengen dan de andere bestuurders tezamen. Het is op basis hiervan dus niet

mogelijk om bij een tweehoofdig bestuur van een woningcorporatie aan één van de bestuurders de doorslaggevende stem te geven.

Dus ook hier voor woningcorporaties niets nieuws.

One-tier board

Een one-tier board is opgebouwd uit uitvoerende (executive) en niet-uitvoerende (non-executive) bestuurders. Er is sprake van één bestuur. Dit systeem past niet bij de vereisten van de Woningwet en zal derhalve voor woningcorporaties niet beschikbaar zijn (althans niet op het TI niveau).

Ontslag bestuurder en commissaris door rechtbank

Op grond van het wetsvoorstel kan een bestuurder van een stichting door de rechtbank worden ontslagen wegens bepaalde genoemde gronden op basis waarvan het voortduren van zijn bestuur in redelijkheid niet kan worden geduld. Bij een woningcorporatie zal dit waarschijnlijk nauwelijks aan de orde komen, omdat de RvC voordien al zal hebben ingegrepen. Mocht dat niet afdoende zijn dan geldt het vorenstaande als achtervang.

De regeling van ontslag van een stichtingsbestuurder door de rechtbank wordt van overeenkomstige toepassing verklaard op de commissaris van een stichting. De Woningwet kent evenwel reeds een exclusieve regeling op grond waarvan een commissaris (op verzoek) kan worden ontslagen door de Ondernemingskamer. Deze blijft gehandhaafd.

d. Voorgestane wijziging van de Woningwet/Btiv

Onverenigbaarheden bestuur en commissarissen

De intentie is om de (lange) lijst met (uitgeschreven) onverenigbaarheden voor bestuurders en commissarissen te schrappen en daarvoor in de plaats te gaan werken met (beknopte) open normen. De meeste woningcorporaties hebben in hun statuten deze (lange) lijst opgenomen, dus is een statutenwijziging nodig om de beknopte open normen te incorporeren.

Goedkeuring van Raad van Commissarissen voor fusie en activa-passiva transactie

Aan de lijst van bestuursbesluiten in de statuten dient toegevoegd te worden dat voor besluiten van het bestuur tot fusie met een andere partij of tot een activa-passiva transactie (omvattende het gehele vermogen van de andere partij) de voorafgaande goedkeuring van de RvC nodig is.

Herbenoeming commissaris

Voorzien wordt dat een commissaris meerdere keren herbenoemd kan worden, mits de maximale zittingsduur van acht jaar maar niet wordt overschreden. Voorheen mocht volkshuisvestingsrechtelijk maar één keer herbenoemd worden. Wil de woningcorporatie van deze mogelijkheid gebruik maken dan dienen de statuten gewijzigd te worden als daarin voornoemde oude regeling nog is opgenomen.

Adviesrecht algemene ledenvergadering (ALV) bij vereniging

Bij de inwerkingtreding van de Veegwet wonen werd geregeld dat de ALV geraadpleegd moet worden voordat bepaalde (bestuurs)besluiten genomen kunnen worden als ook dat de RvC slechts gemotiveerd de opvatting van de ALV naast zich neer mag leggen.

In de praktijk interfereert dat echter met de (versterkte) rechten van de huurdersorganisaties en leidt het tot complicerende dubbele waarborgen. Deze regeling wordt daarom geschrapt en daarmee kunnen woningcorporaties met de rechtsvorm van een vereniging hun statuten en/of reglementen aanpassen om deze daarmee in overeenstemming te brengen (tot een statutenwijziging dient dan wel de ALV te beslissen).

Aanpassing van statuten en reglementen noodzakelijk?

In deze nieuwsbrief is ingegaan op de belangrijkste issues van voornoemde regelgeving, uitsluitend voor zover die een mogelijke impact hebben op statuten en reglementen van de woningcorporatie, en is om die reden niet uitputtend bedoeld.

Tellen we alle voorgaande aanpassingen in de regelgeving bij elkaar op, dan kunnen we niet tot een andere conclusie komen dan dat uiteindelijk (op termijn als de wetgeving van kracht wordt) de statuten en/of reglementen van een woningcorporatie aangepast dienen te worden (hoe flexibel een en ander ook is ingericht). In ieder geval dient thans voor woningcorporaties die vallen onder het OOB regime hoogstwaarschijnlijk het reglement van de auditcommissie te worden aangepast en dient op basis van de Governancecode woningcorporaties 2020 te worden voorzien in een verbindingenstatuut en een aanbestedingsbeleid, voor zover dat nog niet aanwezig was.

Wilt u meer weten? Neem dan contact met ons op onder telefoonnummer 06 – 53832435 of per e-mail: mieke.bastiaanssen@pontefix.nl.

Pontefix is een nichekantoor, werkzaam voor woningcorporaties. Deze nieuwsbrief is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Evenwel kunnen aan de inhoud daarvan geen rechten worden ontleend.

Jaargang 10, nummer 1

www.pontefix.nl

12 maart 2020